

**ZA VEČ
SODELOVANJA
TUDI S
PORABJEM
STR. 2**

**Kuharsko
tekmovanje
na Gornjem
Seniku
STR. 4**

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 8. novembra 2012 ☼ Leto XXII, št. 45

Za ohranitev kulturne krajine

Že več kak eno leto se v Porabji izvaja projekt »Upkač«, steroga vodi Regionalna razvojna agencija Mura. Njena partnera v Sloveniji sta Krajevski park Goričko pa Društvo za opazovanje ptic Slovenije, na Vogrskom pa Narodni park Őrség pa Razvojna agencija Slovenska krajina, steroga vodi Andreja Kovač. Celji projekt je vreden 1.200 gezero euronov, od tanga ma naša krajina prejk agencije skurok 350 gezero euronov. Svoji pejnec (lastni delež) morajo vcüjdasti 5 procentov, 10 procentov pa da rosag (država). »Pri tom je tau dobro, ka te pejnecze rosag da naprej, da smo se z njimi pogaudili pa podpisali pogodbo, smo je dobili,« je povedala Andreja Kovač. 85 procentov, ka pa dobijo od Evropske unije (Kohezijski sklad) pa dobijo samo te, gda tazračunajo, ka je tau naknadno finansiranje.

Že iz tanga se tö vidi, ka je med cilji projekta varstvo okolja (környezetvédelem) tö, ka sta dva partnera okoljevarstveni organizaciji (narodni park pa krajevski park). Pa ranč tö je na svoj račun prišla Razvojna agencija Slovenska krajina pa prek nje sámó Porabje. Brezi ohranjene kulturne krajine, brezi zdrave nature ne najdejo dobro mesto za svoje gnejzde ftiči, nejmajo svoja mesta druge živali. Porabskoj kulturnoj krajini cujslišijo tranki (travniki), sterc so duga-duga lejtja z rokav kosili, cujslišijo travniški sadovnjaki, stare fajte djablane, grüške, slive itd. Dapa na žalost krajina po vasaj vse bole zarašča, če nemo skrb meli, de za dvajsti lejt gauška pri naši vrataj. En tau te skrbi je nasé vzela Razvojna agencija, gda je začnila čistiti pa kositi tranke na Gorenjom

Zidina učne predelovalnice mora biti gotova drugo leto augustuša

S traktorom pa priključki se kosijo, pucajo zaraščeni tranki

Seniki. »Zatok smo nabavili strojni park: traktor s priključki (kosa, obračalni k, balirka, prikolica). Za rejdcenje pa obrezavanje drejv smo naraučili dvej dugši žagi,« je naštevala Andreja Kovač, pa tadala gučala, ka je pomembno, ka nika drugoga tö ponidijo v projekti. »Tau pa zatok, ka dostafart sadjari ne morejo sadja odati. Te pa pravijo, ka cejlo leto delajo, pa na konci nika aska nemajo s toga. Zatok smo šli na drugo področje, tau je predelava sadja. Šli smo v zidanje učne predelovalnice (tanműhely), sterc se zida na Gorenjom Seniki. Začnili so zidati na začetki septembra, drugo leto do konca augustuša mora biti investicija gotova. Iža de mejla eno delavnico z mašini, sterc so potrebni za tau, ka se iz sadja napravi sok. Vkuinji de pa primerna oprema (felszerelés), ka se napravijo iz sadja kakšni drugi produkti, marmelada, sirup, eci.«

Strokovno pomauč dobijo od delavcov Kmetijsko-gozdarskega zavoda Maribor, pri tom jim pomaga (finančno tö) Ministrstvo za kmetijstvo in okolje iz Slovenije.

»Naš cil je zvün toga, ka se ohrani kulturna krajina, naj pride na naše delavnice vse več Porabski Slovencev, sterc se navčijo delati te produkte, naj za izdelavo soka nüca našo predelovalnico vsikiši, sterc ma svojo sadje,« je vcüjdala Andreja Kovač, pa povedala tau tö, ka je dugoročno cilj, ka bi porabski sadjarge napravili zadrugo, prejk sterc bi leko odavali svoje sadje pa vse, ka se iz sadja napravi.

Marijana Sukič

Ustanova dr. Šiftarjeve fundacija

ZA VEČ SODELOVANJA TUDI S PORABJEM

Na zadnji seji uprave Ustanove dr. Šiftarjeve fundacije so razpravljali o *Dolgoročnem načrtu razvoja in vzdrževanja Vrta spominov in tovarištva na Petanjcih*. Zelo podroben delovni osnutek sta pripravila dr. Tanja Simonič Korošak in Marjan Šiftar. Slednji je ob ob-

Šiftarjeve fundacije, ki ga vodi dr. Slavica Tovšak, ki je ocenila, da je bil februarja sprejet program skoraj v celoti uresničen. To velja tako za tradicionalno majsko prireditev *Jambori spominov in dobrega sosedsstva* (prihodnje leto bodo jambori tudi s Porabjem), kakor zadnjo,

deželi Štajerski in deloma med gradiščanskimi Hrvati v Avstriji. Dr. Anton Vratuša in drugi sodelavci Ustanove se želijo podrobneje in v neposrednem okolju seznaniti z aktualnim utripom v Porabju, tako na srečanju s predstavniki manjšine, denimo s predsednikom Zveze Slovencev Jožetom Hirnškom, kakor s pogovorom s slovenskim generalnim konzulom Dušanom Snojem. Z narodnostno problematiko in mednacionalnimi odnosi se je vrsto let zelo aktivno ukvarjal dr. Anton Vratuša, ki je na Slovenski akademiji znanosti in umetnosti vodil tudi odbor za manjšinska vprašanja. Sicer pa je nova članica programskega sveta tudi Mateja Žižek, ki je na oddelku za zgodovino mariborske Filozofske fakultete diplomirala iz korespondence dr. Avgusta Pavla.

Istega dne, to je 22. ta mesec, bo tudi poseben *Vanekov ekološki večer*, sedmi po vrsti v drugi sezoni, in sicer bosta sogovornika dr. Bernarda Gorška murskosoboški škof dr. Peter Štumpf in škof evangeličanske cerkve na Slovenskem, mag. Geza Erniša. Ekologija, skrb za zdravo življenje v zdravem okolju, je zmeraj aktualna tema tudi za katoliško in evangeličansko cerkev v Pomurju. In enako za vse ostale.

Še prej, v tem tednu, bo v Mariboru predstavitev dveh knjig iz založniškega programa Šiftarjeve fundacije: Mirko Munda Ob Muri in daleč čez s podnaslovom *Korespondenca Vaneka Šiftarja z nekaterimi pomurskimi rojaki* in zbornik *Dr. Vanek Šiftar – slovenski romolog*, katerega urednik je mag. Mladen Tancer. Zbornik je izšel v sodelovanju z Inštitutom za narodnostna vprašanja in desetletnici rojstva in smrti dr. Vaneka Šiftarja. Knjigi sta vzbudili precejšnje zanimanje v slovenskem kulturnem prostoru. Enako lahko pričakujemo ob napovedanem natisu doktorske disertacije Andreje Haberl Zemljič, ki je proučevala razmere v takojmenovanem »*radgonskem kotu*«, kjer živi največ slovensko govorečih prebivalcev avstrijske Štajerske. V Šiftarjevi fundaciji so se odločili za natis disertacije

S skupne seje Uprave, ki jo vodi Ernest Ebenšpanger, in Programskega sveta, ki ga vodi dr. Slavica Tovšak. Dogovorili so se za vrsto vsebinskih nalog, med katerimi je predviden 22. ta mesec prvi uradni obisk Ustanove dr. Šiftarjeve fundacije v Porabju.

razložiti poudaril, da je sedanji tekst primeren za začetek širše razprave, kajti novi načrt mora postati celovita, temeljita legitimacija vrta kot zaščitenega kul-

ko so mladi pisali na temo *Moj ogracek*. Obnovljena je kapelica ob Vrtu, kjer sta se z verniki srečala škofa dr. Peter Štumpf in dr. Jožef Smej.

Pogled na del Vrta spominov in tovarištva na Petanjcih. Po nekaj desetletjih je ta edinstven botanični vrt potreben resnih strokovnih posegov in obnove, za kar je pripravljen zelo podroben dolgoročni načrt razvoja in vzdrževanja.

turnega spomenika in vključen v evropsko mrežo botaničnih vrtov in arboretumov. Pomembno je, da je razvoj usklajen z načrti občine Tišina, s katero fundacija odlično sodeluje, so povedali v uvodni razpravi o skrbno pripravljenih razvojnih smernicah Vrta spominov in tovarištva. Drugič letos se je sestal tudi programski svet Ustanove dr.

Dva izstopajoča dogodka bosta ta mesec, ko bodo člani programskega sveta in uprave na pobudo akademika dr. Antona Vratuše obiskali Monošter. Fundacija se od ustanovitve naprej ukvarja tudi z manjšinskimi vprašanji in pozorno spremlja dogajanje med Slovenci na Madžarskem, zlasti v Porabju, med Slovenci v avstrijski zvezni

Spominjanje na slovenske žrtve taborišča v Sárváru

Med letoma 1941 in 1945 je bilo v taborišču v Sárváru zbrano – ob več kot 6.000 Srbom iz Vojvodine – tudi okoli šeststo primorskih slovenskih kolonistov iz okolice Lendave. Na pokopališču madžarskega mesteca najdemo med množico nagrobnih križev tudi spominska obeležja 23 Slovencev, ki so podlegli nečloveškim razmeram v medvojnem zbirališču ljudi. Vsako leto pred 1. novembrom se predstav-

V spomin in opomin, da se kaj takšnega več ne zgodi

niki Republike Slovenije spominjajo na umrle taboriščnike skupaj z vodstvom mesta Sárvár.

Vence so na skupnem spominskem mestu pokojnih internirancev 26. oktobra položili veleposlanica RS v Budimpešti *Darja Bavdaž Kuret*, generalni konzul RS v Monoštru *Dušan Snoj*, pooblaščenica ministrica na veleposlaništvu *Dubravka Šekoranja*, predstavnik Državnega sveta RS *Darko Fras*, načelnik UE Lendava *Štefan Gjerkeš*, predsednik Združenja borcev NOB *Jože Vidič* ter podžupan mesta Lendave *Janez Somi*. Mesto Sárvár sta zastopala župan *István Kondora* in namestnik notarja *Károly Sütő*.

-dm-

v slovenskem jeziku, ker je bila napisana v nemščini.

Člani programskega sveta so tudi dobili informacijo o nastajanju dokumentarnega filma o akademiku dr. Antonu Vratuši, nedvomno največjem še živem prekmurcem izobražencu, vse od študijskih let na ljubljanski slavistiki tesno, ustvarjalno povezanem tudi s Porabskimi Slovenci. Televizija Slovenija je odklonila iz samo njej znanih razlogov dokumentarec o dr. Antonu Vratuši, pa tudi sodelovanje v oddaji Intervju (kjer je odmevno sodelovala Marijana Sukič). Kar 10 ur gradiva na različnih koncih Slovenije, od Goriškega do Ljubljane, je o uglednem Prekmurcu in Slovencu posnel nekdanji direktor TV Slovenija Stane Grah. Kdaj bo nastal iz obilice posnetega materiala dokumentarni film

in ali bo film kdo kje objavil, seveda ni znano. Podobno usodo doživlja tudi dokumentarni film o duhovniku-škofu dr. Jožefu Smeju, tudi prevajalcu iz številnih jezikov, pesniku in avtorju dveh romanov: *Po sledih zlatega peresa* o duhovniku in pisatelju Miklošu Küzmiču in *Ivanocyjeva skrivnost*, o duhovniku dr. Francu Ivanocyiju. Tudi za dokončanje tega dokumentarca ni denarja. Težko je razumeti programsko politiko TV Slovenija zlasti nekoliko pozornejšemu spremljevalcu njenih programov, da nima posluha za objavo dokumentarnih filmov o osebnostih, zlasti pa njunem prispevku v zakladnico slovenske kulture in znanosti, kot sta akademik dr. Anton Vratuša in škof dr. Jožef Smej. Tu še kako pride do izraza »Kako čudna so pota Gospodova...«

ERNEST RUŽIČ

ČLOVEK, NJEGOVA SVOBODA IN ODGOVORNOST DO SKUPNOSTI

Na svetu živi blizu 600 milijonov protestantov, v Sloveniji po neuradnih podatkih okoli 20 tisoč, največ v Prekmurju. Od leta 1992 je dan reformacije, 31. oktober, v Sloveniji državni praznik in dela prost dan. Več slovesnosti in dogodkov, povezanih s praznovanjem dneva reformacije, se je zvrstilo v Pomurju, osrednja državna proslava pa je bila v Cankarjevem domu v Ljubljani. Prvi so proslavo pripravili v Gornji Radgoni, v Puconcih je bila predstavitev knjige dr. Marka Kerševana *Protestanti(sti)ka*, osrednjo pomursko slovesnost so pripravili v Moravskih Toplicah. Letošnje praznovanje dneva reformacije v Sloveniji je bilo medijsko zelo odmevno, tudi zaradi še zmeraj aktualnih sporočil začetnikov reformacije.

Dan reformacije praznujemo na dan, ko je leta 1517 Martin Luther objavil svojih znamenitih 95 tez za reformo Cerkve. Kar številna so mnenja, da bi bile teze Martina Luthra, ki so pretresle Evropo in svet, aktualne tudi v današnjih časih. Ampak, to je že druga zgodba. Slovenska zgodba izjemnega, epohalnega pomena je Primož Trubar, kot prvo in najpomembnejše ime reformacije na Slovenskem, ki je sicer večino let preživel in deloval v Nemčiji, kjer je tudi pokopan.

Na slovesnosti ob dnevu reformacije v Moravskih Toplicah je škof evangeličanske cerkve na Slovenskem mag. Geza Erniša povedal, da so reformacija in reformatorji v zgodovini ponudili izhodišča za tehten premislek, kako naprej na vseh področjih življenja, ne samo verskega. Položili so temelj krščanstva in zahodne civilizacije. Škof Geza Erniša je izpostavil, da se lahko slovenskim reformatorjem in evangeličanskim piscem

zahvalimo, da so ustvarili tudi kulturne temelje in temelje narodne zavesti, s čimer smo Slovenci postali narod s svojo vizijo in prihodnostjo. Ludvik Sočič je na slovesnosti

Mag. Geza Erniša, škof Evangeličanske cerkve na Slovenskem, in dr. Marko Kerševan, avtor knjige *Protestanti(sti)ka* v Spominskem domu Števana Küzmiča v Puconcih

predstavil Janoša Kardoša, evangeličanskega duhovnika, pisatelja in prevajalca, ki ima pomemben delež pri ohranjanju narodne zavesti Slovencev v Prekmurju. Na slovesnost v Moravske Toplice je prišel tudi murskosoboški škof dr. Peter Štumpf.

Osrednjo proslavo, za katero pa ni bilo denarja v slovenskem proračunu, ampak so morali organizatorji izvedbo izpeljati brez državnega prispevka, sta pripravila Evangeličanska cerkev na Slovenskem in Slovensko protestantsko društvo Primož Trubar. Predsednik društva mag. Viktor Žakelj je v pozdravnem nagovoru na odlično obiskani slovesnosti, ki sta jo na prvem programu prenašala Radio in TV Slovenija, poudaril, da naj bo dan reformacije praznik slovenske kulture, »slovenske duhovnosti in glede na pomen Trubarja in Dalmatina za razvoj slovenskega jezika, je to tudi praznik slovenske znanosti... Želja našega društva je, da ta vsakoletna priredi-

tev ni politična manifestacija, ni nekaj, kar bi terjalo nazorske opredelitve. Da je mesto sožitja, zbliževanja in ne mesto delotve. Slovesnosti v Cankarjevem domu so

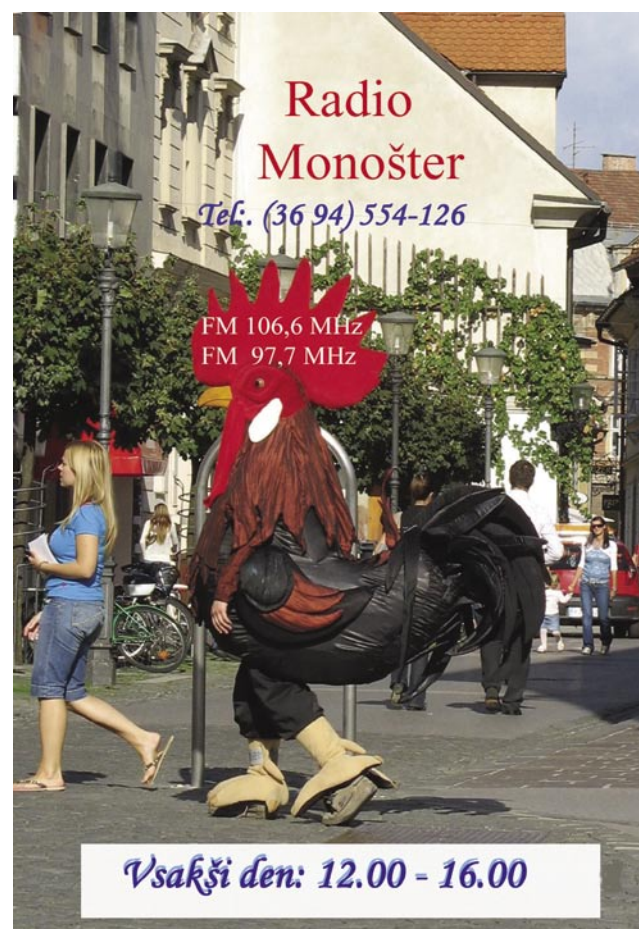
se udeležile številne ugledne osebnosti iz slovenske politike, kulture in znanosti, opravičili pa so se vsi slovenski katoliški nadškofi in škofi, medtem ko so bili zastopani predstavniki drugih verskih skupnosti v Sloveniji.

Slavnostni govornik, predsednik države dr. Danilo Türk, je osrednjo pozornost namenil pomenu Primoža Trubarja, »enega največjih Slovencev v naši zgodovini, ki je nam, Slovencem, dal naše ime, prve knjige, torej tiskano besedo in kulturo, in, skupaj s svojimi učenci, prvi prevod Svetega pisma v slovenski jezik. Dal pa nam je še več: s svojim delom in vsem svojim življenjem je dokazal, da sta slovenska narodna bit, ki se izraža v našem jeziku, ter evropski intelektualni in duhovni svet, ki se je tako močno izrazil v reformaciji, dve naravni prvini naše usode, ki sta obe skupaj naša domovina.« Predsednik Danilo Türk je omenil tudi pomemben prispevek prekmurskih protestantskih

piscev, med njimi Števana Küzmiča, kajti »s knjigo in kulturo se je izročilo slovenskih protestantov ohranjalo skozi vso našo zgodovino.« Prav knjigi, natančneje znanstvenemu delu dr. Marka Kerševana *Protestanti(sti)ka*, je bil posvečen dogodek v Spominskem domu Števana Küzmiča v Puconcih. Univerzitetni profesor dr. Marko Kerševan je vodilni proučevalec religij v Sloveniji, ki je prvo knjigo o protestantizmu napisal pred dvajsetimi leti. Kot je povedal na predstavitvi, je v knjigo, ki jo je izdala Cankarjeva založba, vključil nekatere že objavljene in tudi izvirne, nove tekste. Knjiga ima tri osnovna poglavja, in sicer v prvem razmišlja o protestantizmu danes, drugi razdelek je posvečen Primožu Trubarju, njegovi verski, jezikovni in literarni dejavnosti, v tretjem delu pa govori o različnih vidikih protestantizma v Sloveniji, denimo tudi, kako

je (bil) protestantizem obravnavan v katoliških tekstih. Avtor je poudaril tudi osebni odnos in naklonjenost protestantizmu rekoč, da »protestantsko krščanstvo ni za tistega, ki išče zunanji blišč, je za tiste, ki jim gre za notranjo vero.« Kerševan nikoli javno ne odgovarja na vprašanje, ali je veren, ker je prepričan, »da je javno opredeljevanje vedno iz neke preračunljivosti; javno opredeljevanje je tudi varanje samega sebe.« Ugledni profesor je v pogovoru z urednikom Tinetom Logarjem poudaril, da protestantizem izpostavlja človeka, njegovo svobodo in vzpodbuja raziskovalni odnos do sveta, zato ga je potrebno videti, »kot del slovenskega zgodovinskega spomina. Hkrati protestantizem blazi politično polarizacijo v Sloveniji in si prizadeva za sožitje s katoliškimi vrednotami.«

Ernest Ružič

OD SLOVENIJE...

Borštnikov prstan igralcu Igorju Samoborju

Na 47. Festivalu Borštnikovo srečanje, ki je v Mariboru potekal pod sloganom Ostrimo ustvarjalnost, je bil vrhunec sklepna slovesnost s podelitvijo Borštnikovega prstana kot najpomembnejše igralne nagrade za življenjsko delo. Letos ga je prejel igralec Igor Samobor, dolgoletni član SNG Drama Ljubljana. Največ nagrad strokovne žirije je prejela uprizoritev Nevihta v režiji Jerneja Lorencija in izvedbi Mestnega gledališča ljubljanskega.

Dan reformacije

V Sloveniji je 31. oktober državni praznik, dan reformacije. Slovencem je reformacija prinesla prvo knjigo in s tem knjižni jezik. Zaradi varčevanja obeležitve dneva reformacije letos na državni ravni ni bilo, a je zato slovesnost na predvečer praznika v Cankarjevem domu pripravilo Slovensko protestantsko društvo Primož Trubar. Predsednik republike Danilo Türk je v nagovoru poudaril, da nihče ne more biti etičen namesto drugega in da ima vsakdo možnost odločitve, za kakšen namen bo uporabil svojo osebno svobodo.

Brezposelnost med mladimi nižja od evropskega povprečja
Raziskava statističnega urada je postregla z zanimivimi podatki o slovenski mladini. Le sedem odstotkov mladine je ostalo pri končani osnovni šoli, srednjo šolo je končalo več kot 66 odstotkov, petina pa je dokončala višjo ali visoko šolo. Na področju zaposlenosti mladih je Slovenija v nekoliko boljšem položaju kot EU. Delovna aktivnost je višja, brezposelnost pa nižja od evropskega povprečja. Trenutno je med mladimi 294.000 oseb delovno aktivnih, kar je za 39.000 manj kot v obdobju gospodarskega razcveta leta 2008. Število brezposelnih mladih se je v tem času podvojilo, še vedno pa je za dva odstotka nižje od evropskega povprečja.

Kuharsko tekmovanje na Gornjem Seniku

Gornjeseniška slovenska narodnostna samouprava je 21. oktobra priredila prvo kuharsko tekmovanje in kulturni popoldan.

Vsaka skupina se je sama odločila, kaj bo kuhala. Predstavitve pripravljene jedi folklorne skupine Gornji Senik

Pričakovali smo vse tiste, ki radi kuhajo, npr. kulturne skupine, družine, civilna društva itd. Udeleženci tekmovanja so morali sami poskrbeti za potrebno opremo in sestavine za kuhanje. Slovenska narodnostna samouprava je dala prispevek (5000 forintov) vsaki prijavitelji skupini. Tekmovanja se je udeležilo deset ekip. Skrbelo nas

kuhale, so druge čakale različne delavnice. Otroci in tudi odrasli so lahko izdelovali rože iz papirja in jesenske namizne okraske. Lahko so plesali zumbo z Jožetom Küzmičem. Zumba je danes najpopularnejši ples. Dobro smo se zabavali. Nastopil je tudi pevski zbor dvojezične osnovne šole, zapeli so porabske pesmi.

Delale so se tudi cvetlice iz papirja in namizni okraske

je, kako bo tekmovanje potekalo, toda zagnanost tekmovalcev nas je kmalu prepričala, da bo na tekmovanju, ki je bilo na dvorišču kulturnega doma, vse v redu. Ob 13. uri so ekipe začele z delom. Mize so obložile s potrebnimi surovinami. Zakurile so

čas, ki je bil namenjen kuhanju, je zelo hitro minil. Jedi so bile pripravljene in ekipe so se pripravile še na zadnjo obveznost. Svoj »izdelek« so morale servirati komisiji/žiriji. Člani žirije so bili župnik Tibor Tóth, predsednik Državne slovenske samouprave Mar-

tin Ropoš, župan Gornjega Senika Gábor Ropoš in gostilničar Tomaž Laškovič. Ocenjevanju je sledila podelitev nagrad. Žirija je pozkusila vse jedi in člani so bili enotnega mnenja, da so jedi dobre in zelo raznolike. Sešteli so vse točke in so se odločili. Vse ekipe so

smo razdelili med udeležence programa.

Po kuhanju smo si ogledali film z naslovom Trgatvena povorka na Gornjem Seniku, ki je bila 6. oktobra leta 1996. Veliko smo se smejali.

Na dvorišču so še vlekli vrv, igrali namizni tenis, hodili

Najboljše ekipe so dobile tudi pokal

se zelo potrudile in si zaslužile priznanja. Prvo mesto je dosegla ekipa, katere člani so kuhali »Brassói apró-

so na hoduljah. Potem smo skupaj peli s člani pevskega zbora Avgust Pavel.

Bili smo veseli, da je naša

Eden od najbolj popularnih dodatnih programov je bila zumba, ki jo je vodil Joži Küzmič

pecsenye« (drobna pečenska Brassói). Drugo mesto je dosegla ekipa »Gasilci«. Kuhali so divjačinski golaž (pörkölt). Tretje mesto pa si je zaslužila ekipa »Najboljši prijatelji«. Kuhali so kislo juho, ki je znana tudi v Sloveniji.

Še enkrat moramo čestitati vsem tekmovalcem, ki so prišli na tekmovanje, čeprav niso vedeli, kako bo potekalo. Pripravljene jedi

prireditev tako lepo uspela. Vaščani so se zbrali v zelo lepem številu in so nam s tem izkazali, da podpirajo našo dejavnost. Organizatorji upamo, da ste se vsi dobro počutili. Želimo, da bi kuharsko tekmovanje postala tradicija. Seveda pa čisto na koncu še hvala vsem, ki ste nam pomagali pri prireditvi.

Beata Bajzek

Na kratko

Komorni pevski zbor Zveze Slovencev na Madžarskem je 20. oktobra gostoval na Pragerskem. Tamkajšnji Mešani pevski zbor DPD Svoboda je praznoval 20. obletnico svojega delovanja. Na koncertu jubilarantov so sodelovali trije gostujoči zbori, domači otroški pevski zbor, Moški pevski zbor iz Slovenskih Konjic in monoštrski zbor, ki je pod vodstvom Tomaža Kuharja zapel tri pesmi, primorsko Mamca, pošljite me po vodo, porabsko Micika v püngradi rauže beré in koroško Kej b' jes teb' dal.

Mestna občina Murska Sobota (MOMS), ki skupaj s partnerji iz Slovenije in Madžarske izvaja z evropskimi sredstvi podprti projekt Rešujmo skupaj, je v Gledališču Park pripravila evakuacijsko reševalno vajo, na kateri je sodelovalo okrog

sto gasilcev, predstavnikov civilne zaščite in reševalcev z obeh strani meje. Poleg MOMS v 1,6 milijona evrov vrednem projektu sodelujejo še njena gasilska zveza, gasilci iz Sombotela, potapljači iz Murske Sobote, Razvojni center Murska Sobota ter pet pridruženih partnerjev, občine Bajánsenye, Monošter, Óriszentpéter, Moravske Toplice in Hodoš. Kot

Pismo iz Sobote

Prvi snejg

Dragi moji, že sam tou leto nika piso od zmeššanoga leta pa od lagvoga pauva. Najbole pa od toga, kak sliv nega za palinko žgati. Na, vej kaj drugoga tō nega ali pa je trno malo zraslo. Tadale smo si brodili, ka ranč grbanjov pa drugi gob nega. Depa, dun smo do nji prišli. Ništerni so tak zopodili, ka so njim gobe že više prišle. Ka je tou leto 2012 rejsan vcejlak ovakšno pa, se je zdaj znouva pokazalo.

Prejšnji teden smo skur eške v kratki rokavaj ojdli. Toplo je bilou, zmejs eške vrouče tō. Po tejm pa samo gnauk gor stanemo pa nas že snejg pozdravla. V edni mestaj je takši snejg spadno, ka so se drejve vōobračale kak v najvejšoj zimi. Pa je kuman eden mejsec mino, ka je leto taodišlo. Rejsan zmejšano! Zatoga volo je nešterne že začnola velka panika za šinjek stiskavati.

»Ja, ne gučijo zaman, ka de konec svejta. Vej ste pa čüli ali pa šteli, ka nej? Pravijo, ka 12. 12. 2012 gvüšno naš svejt premine. Pa vam povem, ka té snejg že guči od toga, nam že naprej parpovejda, aj tau čakamo,« je modruvo naš majster za katastrofe. »Mujs vsikši k spouvedi mora titi, pokauro za greje delati, ovak ne pride ta, kama bi škeu priti po tejm, gda konec svejta pride,« je tumačo tadale. Niške se nej čemeriu zavolo njegvoga guča. Krčmar njemi je raj eške edno pijačo šenki dau na sto, samo aj eške kaj zvejmo.

»Najprva znauva snejg spadne. Depa, velki snejg, najvejši snejg. Brž po tejm ogenj pride, snejg se otopi, povauden grata pa eške vsefele kcu. Ogenj po tejm vōposiši zemlo, vse posene in tou de konec sveta pa nas ranč tak,« so se njemi vužigale oči.

Mi pa smo škeli eške kaj čüti od toga. Vsikši njemi je pijačo plačo, aj guči, aj nam eške kaj vōovadi. Un pa je gučo, piu pa pripovejdo od najvejši nevaul, ka si je leko človek vōzbrodi. Pa od toga tō, ka se za grejšnike takšen pekel dela, ka v ednoj knigi od njega ne piše. Gda je vse spiu, je majster za katastrofe odišo. Mi smo tō pomalek šli vsikši na svoj kraj.

Nin za tri dni se je pri večerdji zglasila moja tašča Regina, trno čedna ženska. Začala je gučati od enoga možakara, kak po krčmaj ojd pa pripovejda od konca svejta. Lidge njemi plačüvajo pijačo, un pa li guči od slejgnje katastrofe, ka de nas zaodila.

»Pa vse tou zavolo toga prvoga snega. Eni so rejsan zavolo njega kvarni bili. Depa, un samo hasek ma od njega, se je smedjau, gda je tau gučo mojoj pajdaškinji, Rozini. Zdaj si že brodi, ka aj tadale guči, ka de leko v krčmej znouva šenki piu,« se je smedjala eške una.

Ge pa sam se nika nej smedjau. Samo sam si brodo, sto je zdaj tū med nami trno čeden.

Miki

ena najpomembnejših pridobitev na področju opremljanja je v okviru projekta predvidena nabava avtolestve za potrebe soboških gasilcev, drugi partnerji pa naj bi pridobili opremo za reševanje na vodi in iz nje, opremo za kartiranje in spremljanje ekološkega stanja voda v vodnih telesih stoječih voda ter opremo za cestno reševanje.

... DO MADŽARSKE

Vsak peti Madžar razmišlja o tem, da bi zapustil državo

Po najnovejših raziskavah agencije za merjenje javnega mnenja TÁRKI okrog 20 odstotkov Madžarov razmišlja o tem, da bi zapustili državo in bi svojo eksistenco ustvarili drugje. Še bolj zaskrbujoč je podatek, da želi oditi iz države skoraj 50 odstotkov mladih med 20. in 29. letom. To so predvsem mladi z diplomami, ki ne dobijo primerne zaposlitve oziroma plač. Med njimi je veliko mladih zdravnikov, njihove ciljne države so skandinavske države, Anglija in tudi Nemčija ter Avstrija.

Določeni analitiki sicer v tem ne vidijo nevarnosti, temveč pojav razlagajo s tem, da je odrasla generacija, ki je veliko bolj mobilna, kot je bila generacija njihovih strahsev, pri katerih je bila ovira tudi pomanjkljivo znanje tujih jezikov. Mlada generacija, ki se je izobraževala že po spremembi sistema, obvlada vsaj dva tuja jezika. Drugi, predvsem sociologi, navajajo gospodarske vzroke za naraslo migracijo, omenjajo pa tudi politično razpoloženje v državi, ki je popolnoma razdvojilo družbo.

Strankarski barometer

Agencija za merjenje javnega mnenja TÁRKI je sestavila strankarski barometer za mesec oktober, ki kaže večjo popularnost vodilnih strank, tako vladnih kot opozicijskih. Izmed vseh volivcev bi stranko FIDESZ volilo oktobra 18 odstotkov (septembra 15 odstotkov). Socialisti bi dobili oktobra 15 odstotkov (septembra 11 odstotkov). Pred enim letom je bilo med tema dvema strankama še 12 odstotkov razlike v prid vladnega FIDESZ-a. Med volivci, ki preferirajo določeno stranko, bi dobil FIDESZ 37 odstotkov glasov, stranka socialistov pa 30 odstotkov. Gotovo bi prišli v parlament še dve stranki, in sicer desničarski Jobbik, ki bi ga volilo 10 odstotkov volivcev, in zelena stranka LMP.

Te ram se je z dolari zido

Prejšnji keden pondejlek je cejlo Porabje bejlo gratalo, zato ka nas je zapadno snejg. Tau je malo špajšno bilau, ka oktobra, da so ešče drevjge puno listja, pa dva dni nazaj je ešče skur vrauče bilau, se je gnauk samo tak smelo vrejme. Zazranka, kak sem se proti Buhechovim pelo na Dolejnjom Seniki, je vse bejlo bilau, rauri so se pa tak kadili po cejlj vesi, kak če bi že december biu. Rejsan je hladno, skur me zebe v roke. Na dvauri se je eden mali pes drau, gda sem stano, dapa nikoga nej vō bilau. Gda sem v toplo kūnjo nutstaupo, so Terezija Buhech na špajerti v laboški nika fejest graužali.

- Tetica, ka se kūja za obed, ka tak fejest dena?

»Grbanje sem včera dobila pa zdaj tiste kūjam.«

- Gde so te grbanje vōzvratali, vej pa vse je bejlo od snega?

»Te so že včera pobrali, istino, te je že tō biu snejg, samo nej tak fejest kak zdaj, bola samo tak pocukrano. Sin je gnes tō sto titi, dapa zdaj, ka je več snega spadnilo, je pravo, ka nede ūšo, zato ka pod snegaun tak nede je vido. Tau je špajšno, dapa tašo je že zato bilau, gda smo mi taši mali mlajši bili. Konca oktobra smo šli v gauštjo, pa fejest mrzlo bilau, dapa telko grbanjov smo najšli, ka smo že nej vedli, kama mo je brali. Štrikaš sem dojvzela, rokava se vkūper zvezala pa v tistoga sem brala. Skur sem nej zmrznila, dapa za vraga bi nej tam njala grbanje.«

- Bilau tak, ka tak rano je že dolaspadno snejg?

»Leta 1963, gda sva se müva ženila, te je tō rano dolaspadno snejg. Vejme, ka sva vō na cejntur (pokopališče) šla 1. novembra, pa da sva že nazaj šla, te je že snejg ūšo. Tak se je sipavo, ka si skur nika nej vido, pa drūgi den

podnek je samo ejnjo.«

- Vi ste tō šegau meli odti gobe brat?

»Rada bi ūšla, samo kak, gda z botom ojdim. Že duga lejta

Terezija Buhech so ranč grbanje kūjali

je tau tak, ešče njive sva tak njala delati. Pa vejš, kakšno njivo sva mela, tašo dobro pejsačno. Ka je nam trbelo doma, sva vse parpauvala,

Datum na starom spajerti

dapa 88. leta sem betežna gratala. 99. leta sem si pravo rokau strla, leta 2000 lejvo rokau, 2001. pa lejvo koleno. Od tistoga mau samo z boton odim, z biciklinom se ranč ne morem pelati.«

- Vi ste vsigdar dosta rauž meli, ka je pa z njimi gratalo?

»Rauže ešče mamu, od nji smo nej dolaprajli. Ranč prejšnji keden v četrtek pa

petek sva je z možaun dola v zamanico znosila. Tak lopau so ešče cvele, ka škoda bilau je dolazrezati, dapa mogli smo, zato ka so že fejest gučali, ka mraz pride pa snejg. Če bi nej meli zamani-

co, te ranč ne vejme, kama bi je djali. Mauž v zamanici pri stanej napravi taše police, pa je ta gora skladdemo. Samo telko mesta ostane, ka gda mesarimo, ešče mesto mamu.«

- Tē ram, ka ste ga vi kūpli, če gledamo plafon, je dosta bola višeši,

kak so tistoga reda šegau meli zidati. Ka mislite, zaka?

»Ne vejme, zaka je te tak visiki, tak smo dostakrat prajli,

tak visiki plafon, ka so ga tak zidali, kak tam pri nijj je šega bila. Mi smo te ram tak dojtjūpili, ka smo ga sedem lejt plačūvali, na mejsac petstau forintov.«

- Topel je te ram?

»Topel, če ga tjūrimo, sam od sebe se ne segreje, tau tak vejš. Najbola tē špajert nalagamo, šteroga tū v kūnji mamu. Te se je že te zozido, gda so ram zidali, tam piše, ka leta 1930.«

- Mate zavole drv na zimau?

»Mamu, zato ka sem sedem plūgov gauštje erbala od sestre te ženske, čiden je te ram biu, pa te ešče od starišov skur štiri plūge, tak ka na zimau iz te goštje sejka-

- Ka delate cejli den zdaj, gda je že bola slabo vrejmen?

»Nalagamo, pa zdaj že pomalek mo guščice lūpali. Dja pa tak tjūjam pa perem, od tauga se nikdar nej trbej bojati, ka bi ženske brezi dela bile. V Pešt bi mogla titi že avgustuša, zato ka hči tam žive, dapa vsigdar nika vcuj pride. Zdaj sem dočas zato nej mogla titi, ka vanej pa na njivi je vse nutra trbelo sprajti. Že dugo lejt sadimo kapūsto, pa bilau, ka s kaulami smo dola z njive vozili, dapa tak trde glavé je ešče nikdar nej mejla kak tau leto tū v ograci. Več nej,

za edno kantlo go tadejem, če mo mesarili, aj mamu domanjo kapūsto. Papriko smo tau leto tō dosta meli, ešče zdaj z ednimi taligami sem nut pripelala pred mrazom. Ranč ne vejme ka mo z njauv delali. Aubrike (kumare) sem tō dva reda mejla, dapa več kak štirideset litrov sem tasklala, nut v kante. Pa te sem ešče ranč nej prajla, kak lejpi paradajs pa krumče smo zdaj djeseni vōbrali. Večkrat sem prajla, ka letos nam je tak Baug pomago, ka taši lejpi pauv

(pridelek) smo meli.«

- Dosta pucate špajert, ka se tak svejti?

»Špajert pucati je najvejšo delo, regline vō trbej nositi, zato ka samo tam je leko spucaš. Gda je spucaš, te nazaj je skladeš, pa samo naslejdne leko vcujstaneš s šmerglinom, aj se želejzge svejti. Tau je fejest dosta dela, zato ka žalejzge vsakši mejsac ali ešče bola nagaušta moraš spucati, ovak ti ridjavo grata. Dapa ovak je dober, nega tašoga špajerta, šteri bi od tauga baukše pa lepše peko. Dostakrat pravimo, ka nej zaman je te ram pa špajert z dolarami biu zidani, do tejga mau ga je nikanej trbelo popravlati. Gnauk je tak bilau, ka te špajert dojvtrgnamo, kak tistoga reda v več mejstaj. Gda smo si na tejm zmišlaval, te je nam moj brat, šteri v Avstriji žive, tau pravo, aj skrb mamu, gda mo ga razmetavali, zato ka njema ga trbej, on ga doma nazaj vkūp sklade. Te sem si mislila, če njema tau telko vrejdno, ka tam v Avstriji de ga on znauva vkūpklaui, te je nam telko tō vrejden, pa tak smo ga te nej razmetali. Dapa nej nam je žau, ka smo ga njali, kak sem že prajla, tak lopau eden špajert ne peče kak tej, steri so nutzozidani.«

- K taumi se zato tō trbej razmeti, kak trbej nalagati, gda pečete, nej?

»Nej je vseedno, kakšna drva kūriš, gda pečeš. Dja tašoga reda tak pomalek kūrim, bola taša tenša būkova nalagam, borova spoj nej. Če pomalek gori, te de ti reglin lopau peko pa se ti nej trbej bojati, ka ti zgori.«

Tetica, dja vas tadale nemo gordržo, če rejsan špajert dobro peče, zato se ma zgoditi, ka za volo mene vaši grbanji dolazgorijo v laboški, te do pa vaš mauž fejest čemerni namé.

Karči Holec

PRIPOVEJSTI VESELOGA FUDAŠA

Skur niške je nej vedo, kak se zové. Vsikši pa ga je pozno. Skur niške je nej vedo, kelko je star. Vsikši je samo vedo, ka je na toum svejti. Skur niške je nej sejdo, gda je svoje fude raznok potegno. Skur niške je nej vedo, kak dolgo že igra. Niške pa je nej sneni grato, gda je začno pripovedjati svoje prpovejsti. Leko, ka so se za istino zgodile, leko pa, ka nej. Depa, vsigdar ostanejo prpovejsti veseloga fudaša.

Cvirki

»Brezi dobroga gestija nega dobre noute,« vej prajti veseli fudaš vsigdar, gda si dola za sto sede.

»Brezi dobroga gestija nika nega. Vej pa človek spoj volau nema, ka bi kaj delo,« njemi je vsigdar vedo stoj nazaj prajti.

»Ja, če je nej bilau dobroga gestija, so fude nej pa nej škele pravo nauto najdti. Pa je nej dosta gestija trbelo. Samo, aj je dobro pa žmano bilou, je vse bilau, kak mora biti. Dobro pounim, rejsan dobro pounim, kak smo bili na ednoj veselici ..., neje zgotauvo, ka je škeu prajti.

»Pa nej, ka ste samo cvirke geli,« njemi je nekaj v rejč staupo.

»Gvüşno, ka samo cvirke! Depa, če tau pripovejst že vejte, bole aj tiüma ostanem,« je veseli fudaš že škeu titi.

»Nej, nej, nej, nika nej! Ostani, povej! Vej pa samo un vej, kak je bilau. Mi eške tau nejsmo čüli,« so ga dola stavili, samo aj pripovejda. Nej trbelo dvakrat prositi. Dola se je vseu. Dola se je vseu pa pogledno nikan daleč, kak bi tau ranč nin tam daleč bilau. Po tej je začno.

»Kak povejdano. Bila je veselica. Eške smo nej spoj začnoli, nam je krčmar dau na sto eške vrauče cvirke. Trno žmani so bili. Vej mo meli bole kesnou večergo,

ka so zabadanje meli. Že zavolo tisti cvirkov so mi fude igrate kak namazane. Če so že cvirki tak žmani, kakšna de eške večerga? Pa je ovak tisti krčmar biu poznani po tej, ka je pri gestiji nigdar nej škrklivi biu,« je pogledno eno malo bole mlado žensko globko nut v oči. »Ka je, mlada?! Tak je tau bilou inda svejta. Gnes ti krčmar vsikšo betvo taprešte. V tisti časaj je vse ovak bilou. Če je tou nej istina, aj mi vrag v okou plüne. Na, nin kouli pounauči nas pozove, aj sedemo za sto, ka mo geli. Tak smo napravili to. Čakamo, gda pride pečeno mesau pa vse tisto, ka k tomi kcuj dé. Vej pa so, kak sam točkar

povedo, zabadanje meli. Čakamo, čakamo pa li samo čakamo. Lidge ranč tak čakajo. Vej so pa na veselici, plesati škejo. Že smo škeli nazaj igrat iti, gda krčmar pride. Tak blejdogo človeka sam eške nej vido pa sam že dosta vsega vido. Doj se je vseu. Neje vedo, kak aj začne. Depa, dun je začno. Gučo pa je vseprejk, kuman smo ga razmeli. Kuman smo ga razmeli, kak je nekaj prišo pa odneso mesau. Pa nej samo mesau, kapüsto pa vse drugo to, ka so meli sküjano. Gda smo najbole vesele noute igrali, je vse tisto preminaulo. Samo cvirki so ostanoli. Vidli smo njegvo velko nevolu. Pa

smo njemi prajli, aj cvirke da. Žmani so, pogejmo, kelko leko, po tej mo pa tadale veselico držali. Tak je bilou. Rejs je, gda drugo nega, je vsikšo gesti žmano. Skur vse cvirke smo pogeli pa igrali kak vsigdar šegou mamo.»

»Kama pa je tisto gesti preminaulo?« je nekaj pito.

»Sto bi to vedo. Nekakomi je gvüşno dobro spadnolu. Depa, kak sam že povedo, inda so lidge nej škrklivi bili. Kradnoli pa so že v tisti časaj, ranč tak, kak tou gnes delajo,« je eške povedo pa pito, če leko fude raznok vtegne.

Niške je nej pravo, ka nej.

Miki Roš

Nezadovolni pisker

Navolo se je pisker na veke vreti na gnišči, zatok se je začno toužiti boti:

- Jes ne' mo več tü ostanu!

- Jes tüdi volo mam tatiti! – je velo bot.

- Pojdiva vküper, kuma!

- Dobro! V dvouje je bougše ojdti.

Pisker i bot sta šla po svejti. Nejsta mejla dosta pameti: pisker, kak znate, je prazen, bot pa je znameniti bedak. Denok prvim, na začetki je vse dobro bilou, ar gda je nikši razdraženi bik napadno pisker, bot je gori skočo na bika, pa ga je mlato! Dočas je bot bijo bika, je pisker skočo v reko.

- Plavaj! Plavaj! – je kričo bot – vej' mo jes tüdi za tebov üšo! Bot se je tüdi navolo dünkanka, je v vodou skočo pa ga je več nej brigo te divji bik s krvavi mi očami, šteri je nej mogo za njima titi, samo na bregej je kavülo i grozo. Psouvje na konci vési so ránč tak zopodli kak bik. Gda so napadli pisker, te je samo kričo boti:

- Mlati nji, mlati nji, moj kuma! – i je bot ete tüdi nesmileno zagno!

Kak sta etak šla v porazmenji od vesi do vesi, gnouk sta srečala nikšoga strašnoga rudniškoga škrata, ta pa nigdar nej vido takše čüde, da bi bot i pisker sama od sebe odila, se je na smrt postrašo.

- Dajmo, brž! Jaj, moj žakeo!

Bejži pred njima brezi sape do krajma strmine. Med bejžanjom nej je vpamet vzeo, da se je vövtgrno njegvi žakeo, i svejkli zlati pejnazge so völeteli z njega. Denok jii sta v pamet vzela pisker i bot!

- Gori jii poberiva, moj kuma!

Nej je bio ftrglivi te bot: gori je pobrao zlat, nutri v pisker, pa se je pisker ranč napuno z njim, pa več nej bio prazen!

- Kakša sreča! – sta si gučala ino gezero pa gezero planov sta vözbrodila za svoj dober žitek.

Pisker se je etak čedniu sam pri sebi:

- Nin ziščem nikšoga drotoša,

ki iz mene napravi nemrtelnoga. Z drautom mo vcejlak prepleten, trdno pa gousto, naj raznok ne zletim! Či pa bau zagotovljeni vekivečni žitek, plačam eno küjarco, štera de vsigdar kapüsto mejla v meni! – ar je pisker fejt rad meo kapüsto! Bot je to pokazo, kak gizdavi je. - Gospoud 'mo odsegamao: či 'va si razdelila zlat, idem h kovači, šteri de zlat gombo napravo na mojo glavou! Da pa či bi bijo cejli zlat moj, nej bi samo zlat gombo meo, nego cejla moja glava bi zlata bila. Vrag je dao! Tou bi bilou nika! Jes bi bio največ vrejdn bot po cejlom orsagi, leko bi krao tüdi vrgo oči namé, pa bi me vzeu kak kralesko palico. Pa zaka nej bi bili vsi pejnezi moji? Jeli nejsam jes najmočnejši?

Hüde, vmorilske misli so ma vrejle v glavej, pa večer, gda je pisker trüdn zaspo, naskrivaj je k njemi üšo pa ga s smrtnim vdarcom po glavi vdaro. Etak je nastala iz sreče smrtna nesreča za nezadovolni pisker. Raz-

tresene črepnje so praščale pa kričale:

- Vmorilec! Vmorilec!

Dapa s tej se je nej brigo hüdi bot, liki je v možnjo sklau zlate pejneze pa je včasün üšo k kovači.

- Boug daj, gospod kovač!

- Ka dobroga si prineso, dragi bot?

- Eno možnjo zlata, gospod kovač.

- Pa gde si je vzeo, ti, na vislice valoun?

- Najšo sam je na cesti – je odgovoro z nedužnim obrazom bot.

- No pa, zdaj ka 'š delo s tejni prevnauimi pejnezi, ar si ti bot?

- Napravite iz tej okinčeno glavou, gospod majster!

Kovač je raztaupo zlat, ga vösklepo i cuj spajko boti k glavi.

- Na, zdaj si že lejpi, leko ideš se ženit!

Da pa zlata glava je bila sad hüdogo dela, zatok je nika dobroga nej mogla prinesiti boti, samo hüdogo. Gda je prišo v nikši gaj, ga je vpamet vzeo ni-

kak, ki je bio velki razbojnik, i je etak pravo svojimi pajdaši:

- Tisti bot zlato glavou ma, njegvoga vraga! Gledaj pajdaš, kak se svejti! Bejživa za njim, zgrabiva ga pa ma odtrgajva glavou! Stani! Stani, ti! – sta se drla za njim.

Jelibar, bot nej stano, liki je strašno bejšo pred pregánjavcoma. Trüden je prišo gor na strmi brejg, razbojnika sta ga vseposedik zasledüvala; spodkar v strašnoj globočini je voda ridjüla, pa nej je meo druge mogoučnosti, samo nutri skočiti. Etak je volau davo sam sebi:

- Vej pa bot sam, iz lesá sam, znam plavati! Leko prejk idem na drugo stran, ar sam bot, iz lesá sam, znam plavati, leko prejk idem na drugi brejg! Skočo je, pa lič-loč, vküp so tresnili nad njim valouvje, i več nej prišo gori na gladino. Žmetna zlata glava ga je potegnila na dnau reke, v smrt.

Pravljico je v porabsko narečje prejknapiso: Ákos Dončec

RTVSLO **PETEK, 09.11.2012, I. SPORED TVS**
6.05 KULTURA, 6.15 ODMEVI, 7.00 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.10 MARTINA IN PTIČJE STRAŠILO: UMETNIKA, 10.25 BISERGORA, LUTK. NAN., 10.40 PROFESOR PUSTOLOVEC, IGR. NAN., 11.00 FIRBCOLOGI, MOZAIČNA ODDAJA ZA OTROKE, 11.25 V DOTIKU Z VODO, AVSTRAL. NEMŠ. NAN., 12.00 POROČILA, 12.05 PANOPTIKUM, 13.00 PRVI DNEVNIK, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.45 ODDAJA ZA OTROKE, 15.55 POLICAJ ČRT, RIS., 16.05 MLADI LEONARDO: V ZRAKU JE LJUBEZEN, ANG. NAD., 16.45 DOBRA URA, 17.00 POROČILA OB PETIH, 17.15 DOBRA URA, 18.00 INFODROM, 18.05 RAZRED ZASE, MOZAIČNA ODDAJA ZA MLADE, 18.35 RISANKA, 18.45 DOBRA URA, 19.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 20.00 VOLITVE 2012: SKLEPNO SOOČENJE, 22.00 ODMEVI, VREME, KULTURA, ŠPORT, 23.05 POLNOČNI KLUB: VELIKE DRUŽINE, 0.20 INFOKANAL

PETEK, 09.11.2012, II. SPORED TVS
7.00 OTROŠKI PROGRAM: OPI, 7.00 RISANKA, 8.00 OTROŠKI INFOKANAL, 8.50 INFODROM, 9.00 ZABAVNI INFOKANAL, 10.20 DOBRA URA, 11.45 DOBRO JUTRO, 14.30 OSMI DAN, 15.00 IZVIR(N)I, 15.25 ISTRA SKOZI ČAS: DVAJSETO STOLETJE, DOK. SER., 16.05 RAD IGRAM NOGOMET, 16.30 NOGOMET: EVROPSKA LIGA - POVZETKI, 17.25 HOKEJ NA LEDU: MEDNARODNI TUNIR, SLOVENIJA : FRANCIJA, 20.00 PRI AMIŠIH - IZGON IZ RAJA, DOK. ODD., 21.00 PARALAKSA, AM. FILM, 22.35 PRISLUŠKOVANJE, AM. FILM, 0.30 ZABAVNI INFOKANAL

SOBOTA, 10.11.2012, I. SPORED TVS
7.00 BINE: SOLA, ODDAJA ZA GLUHONEME, 7.15 ALI ME POZNAŠ: JAZ SEM LOKA MED ZIMO IN POMLADJO, ODDAJA ZA GLUHONEME, 7.20 RADOVEDNI TAČEK, ODDAJA ZA OTROKE, 7.30 BIBA SE GIBA, RIS., 8.00 STUDIO KRIŠKRAŠ, 8.20 KULTURNI BRLOG, 8.30 RIBIČ PEPE: O BOGATIH IN REVNIH, 8.50 FIRBCOLOGI, ODDAJA ZA OTROKE, 9.15 MALE SIVE CELICE, KVIZ, 10.05 ODDAJA ZA OTROKE, 10.20 TEŽKO JE BITI VODJA, DOK. FILM, 10.35 POLNA HIŠA ŽIVALI, IGR. NAN., 11.10 MALA VOHUNKA, AM. FILM, 13.00 PRVI DNEVNIK, 13.20 TEDNIK, 14.15 ALPE-DONAVA-JADRAN, 14.55 O ŽIVALIH IN LJUDEH, 15.20 NA VRTU, 15.50 VILLAGE POLK - LJUDJE PODEŽELJA, DOK. SER., 16.00 KUNEC PO BERLINSKO, DOK. ODD., 17.00 POROČILA OB PETIH, 17.15 SOBOTNO POPOLDNE, 18.35 OZARE, 18.40 RISANKA, 19.00 DNEVNIK, 19.25 VOLITVE 2012: KAKO BOMO VOLILI, 20.00 MOJA SLOVENIJA, DRUŽINSKI KVIZ, 21.30 PONAREJEVALCI, AVSTR.-NEMŠ. FILM, 23.10 POROČILA, 23.40 MARIBOR 2012, EVROPSKA PRESTOLNICA KULTURE, 0.00 OGLAŠEVALCI, AM. NAD., 0.50 KUNEC PO BERLINSKO, DOK. ODD., 1.40 OZARE, 1.45 DNEVNIK, 2.10 VOLITVE 2012: KAKO BOMO VOLILI, 2.40 INFOKANAL

SOBOTA, 10.11.2012, II. SPORED TVS
8.15 SKOZI ČAS, 8.25 POSEBNA PONUDBA, 8.50 UNIVERZA, 9.20 SLOVENCİ V ITALIJI, 9.55 ALPSKO SMUČANJE, SV. POKAL: SLALOM (Ž), 11.10 KNJIGA MENE BRIGA, 11.30 OSMI DAN, 12.15 ŠPORTNI IZZIV, 12.55 ALPSKO SMUČANJE, SV. POKAL: SLALOM (Ž), 13.45 NOGOMET: EVROPSKA LIGA - POVZETKI, 15.05 KONCERT GIMNAZIJE KRANJ, 16.50 RATRAKISTOV DNEVNIK, DOK. FELJTON, 17.25 HOKEJ NA LEDU: MEDNARODNI TUNIR, SLOVENIJA : AVSTRIJA, 20.00 BUDDENBROOKOVI, NEMŠ. SER., 21.30 ARITMIJA, 22.00 SOBOTNA GLASBENA NOČ, 22.50 BLEŠČICA, ODDAJA O MODI, 23.20 NA LEPŠE, 23.45 BRANE RONČEL IZZA ODRA, 1.10 ZABAVNI INFOKANAL

NEDELJA, 11.11.2012, I. SPORED TVS
6.30 MARIBOR 2012, EVROPSKA PRESTOLNICA KULTURE, 7.00 ŽIV ŽAV, 10.20 DEDEK V MOJEM ŽEPU, AM. NAN., 10.45 PRISLUHNIMO TIŠINI, SVETOVALNA ODDAJA, 11.15 OZARE, 11.20 OBZORJA DUHA, 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, 13.00 PRVI DNEVNIK, 13.25 NA ZDRAVJE!, 15.05 HONDO, AM. FILM, 16.25 SODOBNA DRUŽINA, AM. NAD., 17.00 POROČILA OB PETIH, 17.15 UGANI, KDO PRIDE NA VEČERJO, 18.25 RISANKA, 18.45 VOLITVE 2012: VOLILNI VEČER, 19.00 DNEVNIK, 19.40 VOLITVE 2012: VOLILNI VEČER, 21.05 TITTO, ZADNJE PRIČE OPOROKE: BOJ, DOK. SER., 22.00 POROČILA, 22.40 ALPE-DONAVA-JADRAN, 23.10 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 23.45 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 0.15 INFOKANAL

NEDELJA, 11.11.2012, II. SPORED TVS
7.15 SKOZI ČAS, 7.25 GLOBUS: POLITIČNA DRAMA, 7.55 ISTRA SKOZI ČAS: DVAJSETO STOLETJE, DOK. SER., 8.30 TURBULENCA, 9.05 GLASBENA MATINEJA: 32. TEKMOVANJE SLOVENSКИH GODB LAŠKO, 9.55 ALPSKO SMUČANJE, SVETOVNI POKAL: SLALOM (M), 10.50 ROBERT SCHUMANN IN SLOVENSКИ UMETNIKI, 12.25 RAD IGRAM NOGOMET, 12.55 ALPSKO SMUČANJE, SVETOVNI POKAL: SLALOM (M), 13.50 NOGOMET: EVROPSKA LIGA, TOTTENHAM : MARIBOR, 15.45 ALPE-DONAVA-JADRAN, 19.15 SLOVENCİ PO SVETU, 19.50 ŽREBANJE LOTA, 20.00 NEDELJSKI IZBOR: VEČER SLOVENSКИH SAMOSPEVOV, 20.50 CITY FOLK - LJUDJE EVROPSKIH MEST: LIZBONA, DOK. SER., 21.15 SOCIALNA KUHNJA, DOK. ODD., 22.35 AGAPE, KRATKI FILM, 22.55 KRATKI IGRANI FILM, 23.20 ZABAVNI INFOKANAL

PONEDELJEK, 12.11.2012, I. SPORED TVS
7.00 DOBRO JUTRO, 7.00 POROČILA, 10.10 MIHEC IN MAJA, OTR. NAN., 10.15 IZ POPOTNE TORBE: JEJMO ZDRAVO, POUČNA ODDAJA ZA OTROKE, 10.35 RADOVEDNI TAČEK, ODDAJA ZA OTROKE, 10.45 DEDEK V MOJEM ŽEPU, AM. NAN., 11.10 ANICA, OTR. NAN., 11.35 SPREHODI V NARAVO, POUČNA ODDAJA, 12.00 POROČILA, 12.05 LJUDJE IN ZEMLJA, 13.00 PRVI DNEVNIK, 13.30 POLNOČNI KLUB: VELIKE DRUŽINE, 14.40 MARIBOR 2012, EVROPSKA PRESTOLNICA KULTURE, 15.00 POROČILA, 15.10 DOBER DAN, KOROŠKA, 15.45 BALL, RIS., 16.00 ZAMETEK, RIS., 16.10 STUDIO KRIŠKRAŠ, 16.35 KULTURNI BRLOG, 16.45 DOBRA URA, 17.00 POROČILA OB PETIH, 17.15 DOBRA URA, 18.00 INFODROM, 18.05 DOBRA URA, 18.35 FRANČEK, RIS., 18.45 DOBRA URA, 19.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 20.00 TEDNIK, 21.00 STUDIO CITY, 22.00 ODMEVI, VREME, KULTURA, ŠPORT, 23.05 UMETNI RAJ, 23.35 KNJIGA MENE BRIGA, 23.55 SLOVENSKA JAZZ SCENA, 0.45 DUHOVNI UTRIP, 0.55 DNEVNIK,

1.25 SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 1.45 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.15 INFOKANAL

PONEDELJEK, 12.11.2012, II. SPORED TVS
7.00 OTROŠKI PROGRAM: OPI, 8.05 OTROŠKI INFOKANAL, 8.50 INFODROM, 9.00 ZABAVNI INFOKANAL, 10.45 DOBRA URA, 12.10 DOBRO JUTRO, 15.30 PRI AMIŠIH - IZGON IZ RAJA, DOK. ODD., 16.25 KUNEC PO BERLINSKO, DOK. ODD., 17.15 DOBER DAN, KOROŠKA, 17.50 PRAVA IDEJA!, 18.20 TO BO MOJ POKLIC: ČASTNIK KROVA, STROJA IN VARILEC, DOK. SER., 18.50 PO POTEH SLOVENSKE OPERE: MARBURG - MARIBOR, DOK. SER., 19.50 ŽREBANJE 3X3 PLUS 6, 20.00 NA UTRIP SRCA: HECTOR BERLIOZ - FANTASTIČNA SIMFONIJA, DOK. FILM, 20.50 DEDIŠČINA EVROPE: SIGRID IN ISAAC, DOK. ODD., 22.05 OBLJUBA, ANG. SER., 23.55 ARITMIJA, 0.25 ZABAVNI INFOKANAL

TOREK, 13.11.2012, I. SPORED TVS
6.05 KULTURA, 6.15 ODMEVI, 7.00 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.10 STUDIO KRIŠKRAŠ: DUHCI, 10.35 KULTURNI BRLOG, 10.40 ALI ME POZNAŠ: JAZ SEM ROGOZ, 10.45 ODDAJA ZA OTROKE, 11.00 ZGODBE IZ ŠKOLJICE: BINE: TELEVIZIJA, ODDAJA ZA GLUHONEME, 11.20 ČUDEŽNI COPATI, ŠVED. NAD., 12.00 POROČILA, 12.15 UMETNI RAJ, 13.00 PRVI DNEVNIK, 13.30 STUDIO CITY, 14.20 OBZORJA DUHA, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.50 ALEKS V VODI, RIS., 15.50 METKA IN ZVERINKO ZVER, RIS., 16.00 TEO, RIS., 16.10 PUJSA PEPA, RIS., 16.15 RIBIČ PEPE: O BOGATIH IN REVNIH, 16.45 DOBRA URA, 17.00 POROČILA OB PETIH, 17.15 DOBRA URA, 18.00 INFODROM, 18.05 DOBRA URA, 18.35 ZANOV SVET, RIS., 18.45 DOBRA URA, 19.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 20.00 ODKRITO, 21.00 DOSJE, 22.00 ODMEVI, VREME, KULTURA, ŠPORT, 23.05 GLOBUS, 23.35 LOUIS THEROUX PRI SKRAJNIM SIONISTIH, DOK. ODD., 0.35 POSEBNA PONUDBA, 1.05 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 1.55 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.15 INFOKANAL

TOREK, 13.11.2012, II. SPORED TVS
7.00 OTROŠKI PROGRAM: OPI, 8.05 OTROŠKI INFOKANAL, 8.50 INFODROM, 9.00 ZABAVNI INFOKANAL, 10.15 DOBRA URA, 11.40 DOBRO JUTRO, 15.00 ARITMIJA, 15.30 MOJA SLOVENIJA, DRUŽINSKI KVIZ, 16.50 CITY FOLK - LJUDJE EVROPSKIH MEST, DOK. SER., 17.20 MOSTOVI - HIDAK, 18.00 GLASNIK, 18.30 SLOVENSКИ VODNI KROG, DOK. ODD., 18.50 AMERIKA, ZGODBA O ZDA: REVOLUCIJA, DOK. SER., 19.50 ŽREBANJE ASTRA, 20.00 OČETJE IN SINOV, RUS. NAD., 20.45 MUZIKAJETO: BALKAN JAZZ, GLASBENA ODDAJA, 21.15 JOY, NIZOZ. FILM, 22.30 BRANE RONČEL IZZA ODRA, 0.00 ZABAVNI INFOKANAL

SREDA, 14.11.2012, I. SPORED TVS
6.05 KULTURA, 6.15 ODMEVI, 7.00 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.10 RIBIČ PEPE: O BOGATIH IN REVNIH, NANIZANKA ZA OTROKE, 10.30 PRAVLJICE IZ MAVRICE: TINKO POLOVINKO, GLASBENA PRAVLJICA, 10.50 ZLATKO ZAKLADKO: KAJ SE SKRIVA V PLODOVIH, POUČNA ODDAJA ZA OTROKE, 11.05 ZDRUŽENA, KRATKI FILM, 11.20 SLOVENSКИ VODNI KROG: VELIKA KRKA, DOK. ODD., 12.00 POROČILA, 12.05 DOSJE, 13.00 PRVI DNEVNIK, 13.30 TEDNIK, 14.20 GLOBUS, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.45 PIM IN POM: MAČJE POČITNICE, RIS., 15.50 MALE SIVE CELICE, KVIZ, 16.45 DOBRA URA, 17.00 POROČILA OB PETIH, 17.15 DOBRA URA, 18.00 INFODROM, 18.05 DOBRA URA, 18.35 AVA, RIKO, TEO, RIS., 18.45 DOBRA URA, 19.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 20.05 FILM TEDNA: OSAMILENI MOŽ, AM. FILM, 22.00 ODMEVI, VREME, KULTURA, ŠPORT, 23.05 PRAVA IDEJA!, 23.40 GLASBENI VEČER, 0.45 TURBULENCA, 1.15 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 2.05 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.30 INFOKANAL

SREDA, 14.11.2012, II. SPORED TVS
7.00 OTROŠKI PROGRAM: OPI, 8.05 OTROŠKI INFOKANAL, 8.50 INFODROM, 9.00 ZABAVNI INFOKANAL, 10.30 DOBRA URA, 11.55 DOBRO JUTRO, 14.35 NA LEPŠE, 15.00 SOBOTNO POPOLDNE, 16.10 O ŽIVALIH IN LJUDEH, 16.40 NA VRTU, 17.05 ČRNO-BELI ČASI, 17.25 MOSTOVI - HIDAK, 17.55 GLASNIK, 18.20 EVROPSKI MAGAZIN, 18.35 MARIBOR 2012, EVROPSKA PRESTOLNICA KULTURE, 18.55 SANJSKI POLET NAD AFRIKO, DOK. ODD., 19.45 ŽREBANJE LOTA, 19.55 ŠPORTNI IZZIV, 20.25 ODOBJKA: LIGA PRVAKOV, ACH VOLLEY : ASSE LENNIK, 22.25 BLEŠČICA, 23.00 V TOKU DOGODKOV, ANG. FILM, 0.45 ZABAVNI INFOKANAL

ČETRTEK, 15.11.2012, I. SPORED TVS
6.10 KULTURA, 6.15 ODMEVI, 7.00 DOBRO JUTRO, 7.00 POROČILA, 7.08 DOBRO JUTRO, 8.00 POROČILA, 8.08 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.10 PRGIŠČE PRI LJUBILJENIH PRAVLJIC: ZLATOLASKA, LUTK. NAN., 10.30 MALE SIVE CELICE, KVIZ, 11.15 GOL, DOK. FILM, 11.30 RAZRED ZASE, ODDAJA ZA MLADE, 12.00 POROČILA, 12.15 PRAVA IDEJA!, 13.00 PRVI DNEVNIK, 13.30 ODKRITO, 14.25 SLOVENSКИ UTRINKI, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.45 KRTJI SESTRICI, RIS., 15.55 OLIVJA, RIS., 16.10 FIRBCOLOGI, ODDAJA ZA OTROKE, 16.45 DOBRA URA, 17.00 POROČILA OB PETIH, 17.15 DOBRA URA, 18.00 INFODROM, 18.05 DOBRA URA, 18.35 OZI BU, RIS., 18.45 DOBRA URA, 19.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 20.00 POGLEDI SLOVENIJE, 21.30 NA LEPŠE, 22.00 ODMEVI, VREME, KULTURA, ŠPORT, 23.05 OSMI DAN, 23.35 PANOPTIKUM, 0.30 UGRIZNIMO ZNANOST, 0.45 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 1.35 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 1.55 INFOKANAL

ČETRTEK, 15.11.2012, II. SPORED TVS
7.00 OTROŠKI PROGRAM: OPI, 8.05 OTROŠKI INFOKANAL, 8.50 INFODROM, 9.00 ZABAVNI INFOKANAL, 10.35 DOBRA URA, 12.00 DOBRO JUTRO, 15.15 UGANI, KDO PRIDE NA VEČERJO, 16.15 SLOVENSКИ VODNI KROG: GRUBERJEV PREKOP, DOK. ODD., 16.40 MUZIKAJETO, GLASBENA ODDAJA, 17.15 MOSTOVI - HIDAK, 17.50 EVROPSKI MAGAZIN, 18.05 UNIVERZA, 18.35 TENDENSKI IZBOR, 18.45 POD DVESTOLETNO LIPO: 200 LET BOTANIČNEGA VRTA, DOK. ODD., 19.45 ŽREBANJE DETELJICE, 20.00 VISKI Z VODKO, NEMŠ. FILM, 21.40 GANDŽA, AM. NAD., 22.35 ZABAVNI INFOKANAL

Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu objavlja NAGRADNI NATEČAJ za diplomska, magistrska in doktorska dela na temi: A: Slovenci v zamejstvu B: Slovenci v izseljenstvu

Namen natečaja je spodbujanje raziskovalne dejavnosti dodiplomskih in podiplomskih študentov na področju zamejske in izseljenške tematike in s tem krepitev zavesti o njeni pomembnosti za ohranjanje slovenske identitete v matični domovini in zunaj njenih meja.

Na nagradni natečaj se lahko prijavijo kandidatke in kandidati iz Republike Slovenije in tujine. Predmet nagradnega natečaja so uspešno zagovarjana diplomska, magistrska in doktorska dela na kateri koli univerzi v Sloveniji ali zunaj nje, ki obravnava tematike, povezane s slovenskimi skupnostmi zunaj meja Republike Slovenije.

Na natečaj Urada lahko kandidirajo tudi posamezniki z deli, ki so že bila prijavljena na drugih podobnih natečajih. **Upoštevana bodo dela, zagovarjana v obdobju od 01. 11. 2011 do 31. 10. 2012.**

Nagrajena bodo tri dela s področja zamejstva in tri dela s področja izseljenstva, in sicer prvi nagradi za vsako od področij v višini 800 evrov, drugi nagradi v višini 600 evrov in tretji nagradi v višini 400 evrov. Na predlog strokovne komisije se Urad lahko odloči tudi o večjem ali manjšem številu nagrad v eni od kategorij, vendar skupno število nagrad ne sme presegati skupnega števila razpisanih nagrad (6) in denarnega sklada 3.600 evrov.

Najboljša dela bodo na željo nagrajencev prejela tudi priporočilo Urada za objavo. Strokovna komisija bo ocenjevala diplomatska, magistrska in doktorska dela z različnih področij na temo slovenskega izseljenstva oziroma zamejstva. Pri tem bo upoštevala naslednje osnovne kriterije:

- izvirnost teme - pristopa,
- uporabnost v smislu ohranjanja slovenske identitete zunaj meja Republike Slovenije in povezanosti z njo
- ter strokovnost, zahtevnost in interdisciplinarnost dela.

Sodelovanje naloge na natečaju se šteje kot soglasje avtorja, da se prispelo delo obdrži v arhivu Urada oziroma Inštituta za slovensko izseljenstvo in migracije ZRC SAZU (za področje izseljenstva) ali Inštituta za narodnostna vprašanja (za področje zamejstva).

Način in rok prijave na natečaj

Kandidati naj na naslov *Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Komenskega 11, 1000 Ljubljana* s pripisom „ZA NAGRADNI NATEČAJ“ pošljejo ali dostavijo en vezan izvod svojega dela v trdih platnicah, potrdilo o uspešno opravljenem zagovoru diplomskega, magistrskega ali doktorskega dela z razvidnim datumom zagovora in kratek informativni življenjepis z osebnimi podatki in kontaktnim naslovom (elektronska pošta, telefon). Strokovna komisija **bo dela sprejemala do vključno 14. 12. 2012**, rezultati natečaja pa bodo znani predvidoma do konca aprila 2013. Svečana podelitev nagrad bo sledila predvidoma spomladi/poleti leta 2013.

Dodatne informacije na tel. 01 230 80 11 (vsak delavnik med 9. in 15. uro).

Porabje

ČASOPIS
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukić

Naslov uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA KLAR d.o.o.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobotica; Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Ministrstva za
javno upravo in pravosodje (KIM) ter Urada RS za
Slovence v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU15
1174 7068 2000 1357 0000 0000,
SWIFT koda: OTPVHUHB